

KWARTALNIK TARNOGRODZKI

ISSN 1509-3735

NUMER 10

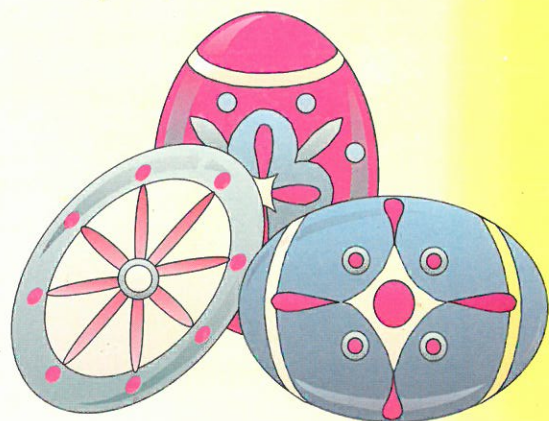
ROK IV

2002

TARNOGRÓD GMINA PRZYJAZNA ŚRODOWISKU

Wesołych Świąt

Certyfikat

Jury Konkursu Ekologicznego
„Przyjazni Środowisku”

pod Patronatem Honorowym
Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej
Aleksandra Kwaśniewskiego

nadaje

**Miastu i Gminie
TARNOGRÓD**

tytuł

GMINA PRZYJAZNA ŚRODOWISKU
(do 30 tys. mieszkańców)

Warszawa, dnia 23. stycznia 2002 roku.

Przewodniczący
Jury Konkursu
Zbigniew Wróbel

Przewodniczący
Rady Programowej
Ryszard Jarzembowski

Przewodniczący Kapituły
„Gmina Przyjazna Środowisku”
Andrzej Tuka

Wielkanoc - święto pokoju i radości.

Prosimy zatem przyjąć życzenia pogodnego świętowania, spokoju i wielu radosnych dni, a przede wszystkim zdrowia i wszelkiej pomyślności. Niech Zmartwychwstanie Pańskie napętni nas pokojem i przyniesie nadzieję na lepsze jutro. Tego wszystkim mieszkańcom Miasta i Gminy Tarnogród życzą

**Burmistrz
Miasta i Gminy Tarnogród
mgr inż. Michał Dec**

**Przewodniczący
Rady Miasta i Gminy Tarnogród
inż. Stanisław Komosa**

Wielkanocny Pacierz

*Nie umiem
być srebrnym aniołem -
ni gorejącym Krzakiem
Tyle Zmartwychwstań
już przeszło
a serce mam byle jakie.*

*Tyle procesji z dzwonami
tyle już alleluja
a moja świętość dziurawa
na ćwiartce włoska się buja.*

*Wiatr gra mi
na kościach mych psalmy
jak na koślawej fujarce
zeby choć papież spojrzal
na mnie przez białe swe palce.*

*Zeby choć Matka Boska
przez chmur zabite wciąż deski
uśmiech mi Swój zesłała
jak ptaszka we mgle niebieskiej.*

*I wiem, gdy łzę swoją trzymam
jak złoty kamyk z procy
zrozumie mnie mały Baranek
z najcichszej Wielkiej Nocy.*

*Pyszczyk połozę na ręku
sumienia wywróci podszewkę
serca mojego ocali
czerwoną chorągiewkę.*

Jan Twardowski

Syn Ziemi Tarnogrodzkiej

Wiekowe trwanie w tradycji nielicznej społeczności prawosławnej w Tarnogrodzie zostało nagrodzone w szczególny sposób Łaską Bożą. W 1999 r. Święty Synod Rosyjskiej Cerkwi Prawosławnej kanonizował w diecezji Iwanowo syna Ziemi Tarnogrodzkiej starca Leoncjusza /Stasiewicza/.

To szczególne wydarzenie stało się powodem wizyty duszpasterskiej 26 grudnia 2000 r. Arcybiskupa Abła Ordynariusza Prawosławnej Diecezji Lubelsko Chełmskiej, który przybył do tarnogrodzkiej parafii w asyście licznego duchowieństwa. Po uroczystej Liturgii Św. miało miejsce poświęcenie ikony nowo kanonizowanego świętego oraz uroczysta adoracja, co zapoczątkowało lokalny kult świętego.

A oto krótki życiorys nowo kanonizowanego Syna Ziemi Tarnogrodzkiej ojca Leoncjusza.

Św. o. Leoncjusz /Stasiewicz/ ur. się w 1884 r. w Tarnogrodzie. Pochodził z pobożnej rodziny chłopskiej Tomasza i Katarzyny Stasiewiczów. Dom Stasiewiczów w Tarnogrodzie często był odwiedzany przez ludzi

ubogich i potrzebujących. Ci szczególnie goście wywarli zapewne wielki wpływ na wychowanie Lwa. W wieku piętnastu lat Lew Stasiewicz ukończył szkołę parafialną. 1 stycznia 1910 r. wstępuje do Monasteru św. Onufrego na Podlasiu. Tam, rok później, składa śluby zakonne i przyjmuje imię Leoncjusz. Śmierć matki w 1912 r. przerywa ostatnią nić wiążącą Leoncjusza ze światem.

Pierwsza wojna światowa była okresem przełomowym. Mnich Leoncjusz wraz z mnichami Monasteru w Jabłecznej został ewakuowany w głąb Rosji. Nowym jego domem zostaje moskiewski Monaster Objawienia Pańskiego. Tam pobierał nauki teologiczne i jako mnich przyjął w 1916 r. święcenia kapłańskie. Jego świętobliwość Patriarcha Tychon mianuje ojca Leoncjusza namiestnikiem Monasteru w Suzdelu. W 1930 r. o. Leoncjusz zostaje aresztowany. Bolszewicy przetrzymują go w niewoli przez trzy lata. Ciężar życia więziennego święty przenosił z wielką pokorą.

Po zakończeniu II wojny światowej w 1947 r. o. Leoncjusz zostaje mianowany proboszczem cerkwi pod wezwaniem Św. Trójcy we wsi Weroncowo. Okres stalinowski był nadzwyczaj trudny dla życia duchowego i egzystencji Kościoła. Nielicznie funkcjonujące cerkwie były obciążone wielkimi podatkami.

O. Leoncjusz w 1950 r. zostaje ponownie aresztowany.

Już wówczas lud całej okolicy uważał tego duchowego za człowieka szczególnej świętości, nazywając go po prostu "Świętym". Prokurator w wyroku nazwał o. Leoncjusza "otwartym przeciwnikiem sowieckiego ustroju i agitatorom religijnym".

O. Leoncjusz jako 66-letni udęczonej życiem człowiek ciągle prowadził aktywną działalność duszpasterską. Osadzony, torturowany, niezłomnie pozyskiwał coraz to nowych wychowanków wśród skazanych. Amnestia z 30 kwietnia 1955 r. przywróciła o. Leoncjuszowi wolność. Powierzono mu parafię w okolicach Iwanowa.

Święty starzec wychował tysiące duchowych dzieci w trudnych czasach wojującego bolszewizmu. Nic o sobie nie opowiadał. Żył w ubóstwie. Był mężem modlitwy.

9 lutego 1972 r. starzec Leoncjusz, ciągle czynny duszpasterz, osłabł w siłach fizycznych i cichą śmiercią zakończył swój ziemski żywot. Został pochowany na cmentarzu we wsi Michałowskoje.

Święty Synod Rosyjskiej Cerkwi Prawosławnej, na wniosek Arcybiskupa Ambrożego Ordynariusza Diecezji Iwanowo, dokonał kanonizacji starca Leoncjusza, wielkiego syna Ziemi Tarnogrodzkiej.

Adoracja Ikony św. o. Leoncjusza (Stasiewicza) w cerkwi p.w. św. Trójcy w Tarnogrodzie

Eugenia Klimiuk

40 lat szkoły - Pomnika Tysiąclecia

W bieżącym roku 2002 będziemy obchodzić 40. rocznicę oddania do użytku Szkoły-Pomnika Tysiąclecia.

Akt erekcyjny odnosi się na wstępie do Milenium Państwa Polskiego i idei budowy 1000 szkół z tej okazji. Decyzją ówczesnych władz politycznych Tarnogród kwalifikował się do wzniesienia szkoły, którą powszechnie nazwano wówczas "Tysiąclatką".

6 I 1959 r. powołano Komitet Budowy Szkoły Licealnej w Tarnogrodzie i ustalono składkę wśród naszego społeczeństwa na realizację tego zamierzenia. Prace zostały rozpoczęte w lipcu 1959 r. przy czynnym udziale miejscowej społeczności, która doceniała potrzebę zdobywania wiedzy. 27 III 1960 r. dokonano wmurowania aktu erekcyjnego z udziałem Przewodniczącego Wojewódzkiej Rady Narodowej w Lublinie, posła na Sejm, Pawła Dąbka. W ciągu 2,5 roku zakończono prace, a poświęcenia nowego budynku dokonał 15 IX 1962 r. proboszcz parafii w Tarnogrodzie, ks. dr W. Depczyński. W tym uroczystym akcie uczestniczyli: kierownik szkoły W. Wodziński i kierownik budowy nowego gmachu szkolnego p. J. Kucharczuk.

30 IX 1962 r. budynek szkolny został przekazany młodzieży do użytku. Placówka oświatowa liczyła wówczas 15 klas i 505 uczniów.

W skład ówczesnego grona pedagogicznego wchodził następujący nauczyciele:

Wiktor Wodziński-kierownik szkoły, Józefa Wysocka, Maria Karwan, Stanisława Matłaszewska, Aleksandra Biernacka, Bronisława Tomaszewska, Czesława Rogala, Elżbieta Gierula, Stanisława Grela, Daniela Sikora, Władysław Kowal, Czesława Arasymowicz, Stanisław Arasymowicz, Krystyna Pajura, Anna Kukielka.

W 1963 r. Szkoła Podstawowa przyjęła imię Marii Curie-Skłodowskiej, a 25 marca 1962 r. otrzymała nową pieczęć z Wydziału Oświaty i Kultury w Biłgoraju. Szkoła tak jak każda placówka oświatowa prowadziła działalność dydaktyczną i wychowawczą, dostosowując się do ówczesnych wymagań polityki rządu. W roku szkolnym 1965/66 na jej terenie działały następujące organizacje: harcerstwo, Szkolna Kasa Oszczędności, SFOS, Liga Obrony Kraju, Liga Ochrony Przyrody, Polski Czerwony Krzyż. Uczniowie reprezentowali szkołę na uroczystościach państwowych i lokalnych. Zawsze uroczystości obchodzono Międzynarodowy Dzień Dziecka, organizowano choinki szkolne itp.

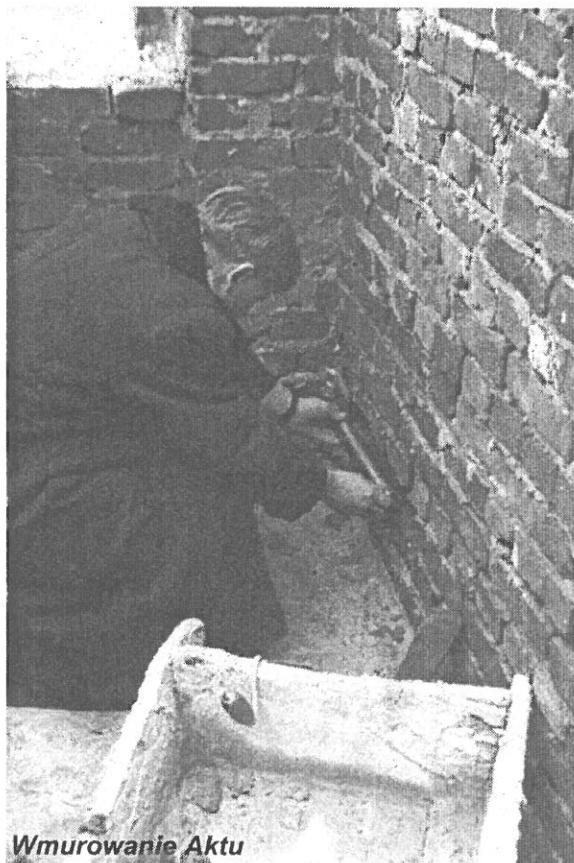
Podając za "Sztandarem Ludu", 12 V 1971 r. w kronice szkoły odnotowano, że w Biłgoraju odbył się I Festiwal Piosenki Harcerskiej, w którym Zespół

Drużyn Harcerskich przy Szkole Podstawowej w Tarnogrodzie zajął III miejsce.

Wraz z utworzeniem 1 IX 1973 r. Zbiorczej Szkoły Gminnej w Tarnogrodzie i przyjęciem uczniów do klas V-VIII z Luchowa Górnego i z Plus zaszła konieczność rozbudowy budynku szkolnego. Dzięki staraniom Dyrekcji Zbiorczej Szkoły Gminnej i Liceum Ekonomicznego Przedsiębiorstwo Remontowo-Budowlane Gospodarki Komunalnej w Biłgoraju przyjęło wstępnie i zarejestrowało do spisu zadań na rok 1974 roboty związane z rozbudową tutejszej placówki oświatowej. Należy dodać, że w ramach czynu społecznego młodzieży ZSG i LE wybudowano boisko sportowe o nawierzchni asfaltowej do piłki ręcznej, siatkowej i koszykowej. Dzięki temu młodzież, uprawiając gimnastykę i inne dziedziny sportu, mogła wykazać się osiągnięciami.

21 X 1974 r. jako pierwsza w powiecie została zorganizowana w tutejszej szkole tzw. klasa przysposabiająca do zawodu na podbudowie VI klasy. Chłopcy zdobywali przygotowanie do zawodu w SP "Metalowiec", a dziewczęta-kierunek dziewiarski-w LPK "Gracja" w Tarnogrodzie.

24 V 1975 r. był dniem podniosłej uroczystości-przekazania dla młodzieży ZSG im. Marii Curie-

Wmurowanie Aktu

Skłodowskiej sztandaru szkoły, ufundowanego przez Komitet Rodzicielski przy czynnym wsparciu miejscowych zakładów pracy i instytucji. Ambicją i honorem młodzieży stała się taka postawa i zachowanie, aby nigdy nie splamić imienia szkoły i jej sztandaru.

A słowa patronki, Marii Curie-Skłodowskiej: "Jestem z tych, którzy wierzą, iż nauka jest czymś bardzo pięknym", będą dla młodzieży synonimem wszelkich cnót obywatelskich.

W szkole został wyeksponowany kącik patronki, M. Curie-Skłodowskiej, której święto odchodzi się bardzo uroczyście każdego roku 7 XI. Zmian w wystroju kącika dokonała obecna p. dyrektor, mgr J. Smolak.

Rok 1976 był okresem aktywnego udziału młodzieży i nauczycieli w czynach na rzecz środowiska. Pracowali oni bowiem przy budowie drogi Tarnogród - Biszcza, Tarnogród-Korchów, chodnika na ulicy 1 Maja, na Błoniu od strony wschodniej.

Uczniowie reprezentowali szkołę w olimpiadach przedmiotowych w eliminacjach rejonowych i wojewódzkich. W okresie letnim wielu harcerzy i zuchów wypoczywało na obozach w górach, nad morzem i jeziorami. Również w czasie ferii zimowych młodzież wyjeżdżała na zimowiska, poznając w ten sposób najbardziej atrakcyjne i ciekawe miejscowości w Polsce. Bardzo aktywnie działała drużyna harcerska, w

1980 r. zdobyła I miejsce w słynnym Rajdzie Świętokrzyskim.

Lata 1980/84 obfitowały w spotkania z ciekawymi ludźmi sceny i pisarzami. Na szczególną uwagę zasługuje spotkanie młodzieży naszej szkoły z wybitną, współczesną pisarką p. Haliną Rudnicką w jej domu w Warszawie. Była ona niejako "przewodniczką duchową" uczniów p. S. Matłaszewskiej. Szkołę odwiedził również znany polski aktor Jerzy Kamas, aktorzy Teatru im. W. Siemaszkowej w Rzeszowie, pisarka Maria Szulecha, znany podróżnik i autor książek dr Bronisław Dostatni, prof. UMCS-u Lech Ludorowski.

W styczniu 1993 r. szkoła otrzymała podziękowanie od organizatorów za udział w akcji Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy. W 1995 r. przystąpiła do akcji "Pomóż Dzieciom Przetrwać Zimę". Uczniowie, nauczyciele, wychowawcy, którzy tak licznie nieśli pomoc i radość, otrzymują co roku podziękowania, ponieważ akcja ta trwa do chwili obecnej. Są również i nagrody. Uczniowie wygrali Ogólnopolski Konkurs Stomatologiczny, zdobywając dla szkoły magnetowid. Młodzież pod kierunkiem nauczycieli-opiekunów "Koła Ekologicznego" angażowała się w działania na rzecz własnego środowiska, brała udział w wielkiej akcji "Sprzątanie Świata". W nagrodę od władz miasta otrzymała dla szkoły kamerę video.

Szkoła Podstawowa

W roku szkolnym 1996/97 do budynku przeprowadza się Przedszkole Miejskie. Jest coraz mniej miejsca dla 606 uczniów. Młodzież i nauczyciele pracują w bardzo trudnych warunkach. W kilka miesięcy później LE opuszcza budynek szkoły i przeprowadza się do gmachu zajmowanego dotychczas przez przedszkole.

25 IV 1998 r. w szkole miało miejsce wydarzenie bez precedensu. P. J. Gołębiowska, pełniąca wtedy funkcję dyrektora szkoły, zaprosiła ks. Biskupa naszej diecezji, Jana Śrutwę, na uroczyste spotkanie ze wszystkimi nauczycielami.

Natomiast 11 V tego roku szkołę odwiedziła delegacja pracowników oświaty z Anglii. Na zaproszenie nauczycieli przyjeżdżają znani Polacy: m. in. pisarka Natalia Rolleczek, astronom Konrad Szaruga.

W tym samym roku w "Kronice Tygodnia" czytamy: "13 IX w ramach bogatego programu imprez z okazji 430-lecia Tarnogrodu miasto wypełniło się przebierańcami. Dzieci i młodzież w strojach ludowych, historycznych, bajkowych wypełniali ulice miasta. Znakomitą imprezą było widowisko historyczne w wykonaniu młodzieży Szkoły Podstawowej."

W związku z wprowadzeniem reformy oświatowej od 01 IX 1999 r. w budynku szkolnym mieści się 3-letnie Gimnazjum i 6-letnia Szkoła Podstawowa, w której dyrektor zostaje powołany przez Zarząd Miasta i Gminy Tarnogród- mgr Jolanta Smolak. 21 VI 2000 r. mury naszej szkoły opuścili ostatni ósmoklasiści, było to niejako historyczne wydarzenie. Z inicjatywy dyrektora szkoły p. J. Smolak odbyło się spotkanie wszystkich osób, które mają wpływ na wychowanie dzieci i młodzieży. W dyskusji na temat: "Rola rodziny i instytucji ją wspierających w wychowaniu dzieci i młodzieży" wzięli udział księża, władze miasta i gminy, dyrektorzy i kierownicy szkół i innych placówek oświatowych, nauczyciele, rodzice.

Obecnie uczniowie mogą rozwijać swoje zainteresowania i zdolności w takich kołach, jak: ekologiczne, przyrodnicze, taneczne, teatralne, sportowe, w kabareciku, klubie filmowym "Kubuś Puchatek", zespole taneczno-wokalnym "Marysieńka". Działają też organizacje: Samorząd Uczniowski i ZHP. Również w naszej szkole wspaniale pracuje Spółdzielnia Uczniowska "Puchatek". Klub Sportowy "Junior" ma ogromne osiągnięcia. Jego zawodnik, Marcin Bieniek zajął I miejsce w tenisie ziemnym w Mistrzostwach Polski Uczniowskich Klubów Sportowych w Bydgoszczy we wrześniu 2000 r.

Zdobytą wiedzę i umiejętności młodzież potrafi zaprezentować w organizowanych uroczystościach i akademiach środowiskowych o charakterze patriotycznym, apelach i wieczornicach szkolnych. Działalność prowadzona przez nauczycieli rozwija wśród uczniów poczucie estetyki, uwrażliwia ich na piękno literatury i uczy patriotyzmu.

W ciągu 40-lecia nasza placówka współpracowała z Tarnogrodzkim Ośrodkiem Kultury przy organizacji wymienionych imprez i różnych konkursów.

Na przestrzeni 40 lat funkcje kierownicze pełnili kolejno:

Wiktor Wodziński, mgr Władysław Wancisiewicz, mgr Jerzy Mianowski, mgr Irena Waga, mgr Zygmunt Żołopa, mgr Kazimiera Dyjak, mgr Zdzisław Karczmarzyk, mgr inż. Jadwiga Gołębiowska, obecnie funkcję tę pełni mgr Jolanta Smolak.

Wszyscy wymienieni wnieśli ogromny wkład w prawidłowe funkcjonowanie i systematyczny rozwój placówki oświatowo-wychowawczej. Swoim zaangażowaniem dawali przykład młodzieży, kształtując właściwe postawy obywatelskie.

Przez okres 40 lat uczyło i wychowywało młodzież tej szkoły 95 nauczycieli. Wielu z nich już nie żyje, wielu jest na zasłużonej emeryturze. W chwili obecnej w SP w Tarnogrodzie pracują następujący nauczyciele: Jolanta Smolak - dyrektor szkoły, Marek Bieniek, Zofia Bulińska, Urszula Fedec, Grażyna Gach - s. Sancja, Małgorzata Glinianowicz, Bogusława Głowczyńska, Jan Jabłoński, Stanisława Korpala, Teresa Korpala, Grażyna Koś, Danuta Kurkowska, Anna Kuziak, Marta Lisican, Elżbieta Mazur, Bogumiła Mazurek, Teresa Obszańska, Andrzej Pleskacz, Zofia Prajsnar - s. Samuela, Teresa Pszczoła, Teresa Sereda, Kazimierz Sidor, Anna Skobel, Bożena Śmieciuch.

W okresie 40 lat mury Szkoły Podstawowej im. Marii Curie-Skłodowskiej opuścili liczni wspaniali ludzie. Placówka ta wyposażała w podstawową wiedzę wielu przyszłych lekarzy, stomatologów, księży, zakonników, inżynierów, znanych sportowców, nauczycieli. Niektórzy z nich powracają w mury starej szkoły, aby zastąpić swoich pedagogów i kontynuować tę piękną misję kształtowania człowieka.

Nasza Szkoła ma mnóstwo osiągnięć w różnych dziedzinach. Niektóre zostały wspomniane, o innych napiszemy w kolejnych numerach.

Anna Skobel
Nauczycielka Szkoły Podstawowej
w Tarnogrodzie

WIERSZE UCZNIÓW PUBLICZNEGO GIMNAZJUM W TARNOGRODZIE

Cienie

Nie widzą!
Nie słyszą!
Nie mówią!
Idą...
bez wyrazu,
bez życia
bez nadziei.
Idą...
z nadmiarem problemów,
z narwałem zadań,
z bladymi twarzami.
Idą...
I koniec!
I urywa się film.
I eksplozja beznadziei!
Odeszli...
Błądzący rycerze XXI wieku.

Joanna Śmieciuch

Być

Być. Co oznacza BYĆ?
Czy to, że JESTEM już wszystko wyjaśnia?
Czy to, że ŻYJĘ rozwiewa wszystkie znaki
zapytania?
W takim razie wszyscy jesteśmy,
Bez względu na to, co sobą reprezentujemy.
Nie...
BYĆ, oznacza czuć i widzieć,
A nie tylko udawać.
BYĆ oznacza tworzyć samego siebie,
A nie mówić, że sobą już się urodziłem.
BYĆ oznacza tworzyć lepszą przyszłość.
Terazniejszość już nam nie wystarcza....

Nina Lis

Mój cudny zakątek,
moja okolica,
każdy dom znajomy
i każda ulica.
Staw, co między domami
rozłożył się miękko,
pokryty rzesą wodną
i leciutką mgiełką.
Blask lśniącej tafli wody
w moje okno wpada,
kiedy budzę się rano
i gdy spać się kładę.
Lubię spacerować brzegiem,
ogniska na trawie.
Wtedy czuję, że żyję
i dobrze się bawię.
Wdycham zapachy kwiatów,
słucham żab kumkania,
patrzę jak dzika kaczka
z wody się wyłania.
Jakiś malarz sztalugi
rozłożył tuż obok,
szkicuje mały lasik
i wodę i obłok.
Malowniczy zakątek
każdego zachwyca.
To jest moje osiedle
i moja ulica.

Monika Komosa

Ciąg dalszy w następnym numerze

"ANIMA" - TO MY

W sierpniu 2001 r. Ksiądz Proboszcz Stanisław Skrok z Różańca zwrócił się do mnie z prośbą o przygotowanie z dziecięcą scholą oprawy muzycznej na uroczystość odpustową św. Stanisława Kostki, która miała odbyć się 23 września 2001 r.

Pani Dyrektor Szkoły Podstawowej w Różańcu I Irena Legieć wyznaczyła ładnie śpiewające dziewczynki klas IV, V i VI. Były to: Milena Krupa, Asia Szwedo, Gosia Krupa, Ania Padiasek, Agnieszka Padiasek, Sylwia Dworniczak, Beata Sereda, Asia Gancarz. Dołączyło jeszcze rodzeństwo Ola i Michał Giza uczęszczające do szkoły w Tarnogrodzie.

Na początku spotykaliśmy się w sali katechetycznej przy Kaplicy, gdzie odbywały się nasze próby.

W czasie mszy odpustowej schola zaśpiewała kilka piosenek, części stałe, psalm, Alleluja. Później dzieci nadal chciały śpiewać w czasie każdej niedzielnej liturgii. I tak zaczęliśmy się spotykać systematycznie w każdą środę o godz. 16.00. W grze na gitarze wspomaga mnie Michał, który uczy się na bieżąco. Pomyślałam, że przydałby się ktoś, kto zagrałby na pianinie. Zaprosiłam na próbę **M a t e u s z a Łysakowskiego**. Gdy przyjechał, stwierdził, że schola jest na wysokim poziomie wokalnym i zaproponował, że moglibyśmy wystąpić w **r a d i o**. Wtedy zastanowiłam się, czy nie warto byłoby spróbować.

Podczas wizyty w Zamościu wybrałam się do Katolickiego Radia Zamość, gdzie poznałam panią Edytę Sadło, dziennikarkę, która postanowiła mi pomóc i zaprosiła nas na nagranie audycji. Umówiliśmy się na 28.XII.2001 r. Dzieci były zachwycone! Od tej pory nasze próby odbywały się częściej dwa razy w tygodniu w środę i w piątek. Wtedy też schola wybrała sobie nazwę ANIMA, co znaczy: powiew, wiatr. Tak staliśmy się zespołem wokalnym.

Uporządkowaliśmy salkę nad zakrystią w Kaplicy. Nasze spotkania zaczynamy od medytacji nad przeczytanym fragmentem z Pisma Św., który zawsze mobilizuje nas do działania. Później ćwiczymy głos, a następnie śpiewamy piosenki. Przez cały czas wspomaga nas Mateusz. Śpiewamy też w czasie niedzielnej mszy św. Kiedy mnie nie ma, na gitarze akompaniuje Michał i on też kieruje zespołem.

Kiedy wreszcie nadszedł 28.XII, pełni radości, a zarazem niepokoju, wybraliśmy się do Zamościa. Całe przedsięwzięcie sfinansował Ksiądz Proboszcz, busem zawiózł nas pan Jan Bukowiński z Różańca, a duchowo wspierał kleryk Artur Wójtowicz. Przez całą drogę było wesoło. Najpierw modliliśmy się, a później dziewczyny śpiewały różne piosenki: od religijnych po przeboje zespołu *ICHTROJE*.

Gdy przyjechaliśmy na miejsce, okazało się, że audycja będzie nadana na żywo. Nie byliśmy na to przygotowani, ale mieliśmy w zanadrzu kilka kolęd i piosenek. Wszyscy byliśmy

zdeenerwowani. Jednak było to dla nas wyzwanie. O godz. 14:35 zaczął się wywiad, który przeprowadził pan Łukasz Kot. Na początku szło opornie. Dziewczyny były stremowane, nie chciały się odzywać. Ale, po zaśpiewaniu pierwszej kolędy "Gdy się rodziłeś, Panie", każdy powiedział coś o sobie. Po następnej kolędzie "Tobie, mały Panie", którą zaśpiewali Ola i Michał, wszyscy stali się bardziej rozmowni. Nasz występ zakończyliśmy pozdrowieniami i piosenką "Rozmowa". Gdy wyszliśmy ze studia, byliśmy podekscytowani i pełni wrażeń. Mateusz, który akompaniował na pianinie, zrobił nam kilka zdjęć z ekipą Katolickiego Radia Zamość, która jest przesympatyczna. Dostaliśmy też upominki: kalendarz ścienny, książki o tematyce religijnej, naklejki i reklamówki firmowe. Wszyscy byliśmy zadowoleni. Umówiliśmy się na nagranie kasety naszego zespołu z piosenkami religijnymi, która później będzie promowana w tymże radio. Z tej okazji pan Bukowiński zaproponował nam gratisowy przewóz do Zamościa. Później zwiedziliśmy Katedrę i Starówkę. Podziękowaliśmy się też opłatkami.

W drodze powrotnej wszyscy opowiadali sobie wrażenia, a później dziewczyny śpiewały piosenki. Na gitarze akompaniował im Mateusz.

04.I.2002 r. odbyło się spotkanie opłatkowe naszego zespołu z udziałem Księdza Proboszcza który powiedział wiele ciepłych słów pod naszym adresem. Było bardzo uroczyste i miłe.

05.I.2002 r. zaśpiewaliśmy na ślubie w tarnogrodzkim kościele.

Nie chcemy poprzestać na tym. Staramy się o występ w programie TVP "Ziarno", a także w Radio Maryja. Chcemy też wystąpić w lubelskim Radio Plus.

06.II.2002 r. w studiu Katolickiego Radia Zamość nagraliśmy kasetę z piosenkami religijnymi, której już niedługo będzie można posłuchać. Wspomagał nas kolega Mateusza-Michał Falkiewicz- który grał na saksofonie. Jesteśmy też wdzięczni Pani Edycie, która umożliwiła nam to nagranie, Pani Lidce-za wspieranie nas, Panom Realizatorom- Arkowi i Piotrkowi-za życzliwość i cierpliwość, ale przede wszystkim Księdzu Proboszczowi za pomoc finansową i Panu Bukowińskiemu - za gratisowe przewiezienie nas do Zamościa.

Opiekun Zespołu "ANIMA"
Violetta Łukaszczyk

Niezwykła lekcja muzyki

Znane jest powiedzenie, że muzyka łagodzi obyczaje, jednoczy ludzi oraz pełni rolę wychowawczą. Jako dyrektorzy szkół mogliśmy się o tym przekonać podczas niezwyklego koncertu jaki zorganizowała Tarnogrodzka Orkiestra Dęta dla uczniów, rodziców i nauczycieli ze szkół podstawowych z Różańca I, Różańca II i Luchowa Dolnego

Spotkanie składało się z dwóch części. Najpierw wieloletni nauczyciel muzyki pan Wiesław Buliński bardzo ciekawie przedstawił historię instrumentów dętych: drewnianych, blaszanych i perkusyjnych. Jego opowieść przerywana była pokazem brzmienia poszczególnych instrumentów o których w danym momencie mówił. Największe zainteresowanie wzbudził żartobliwy ton fagotu oraz głęboki i dźwięczny klarnet basowy.

Następnie pod przewodnictwem dyrygenta- pana Czesława Nizio, orkiestra wykonała kilkanaście utworów tanecznych i marszowych kompozytorów polskich oraz obcych. Wiele z prezentowanych utworów uczniowie rozpoznawali już od pierwszych taktów czego dowodem były brawa i spontaniczny śpiew widzów. Z zachwytem słuchano polskich melodii ludowych i żołnierskich. Wszystkie utwory były piękne i melodyjne. Jednak stare polskie kolędy wzruszyły najbardziej wszystkich słuchaczy. To one nadały temu spotkaniu niepowtarzalny urok. Kto wie, czy wielu ze słuchaczy w przyszłości nie zasili szeregów orkiestry. Tego życzą kierownikowi zespołu oraz jego członkom dyrektorzy szkół.

**Grażyna Larwa
Bożena Larwa
Stanisława Legieć**

O INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ W TARNOGRODZIE

Inicjatywa przeprowadzenia programu "Zjednoczona Europa" zrodziła się w styczniu 2001 roku w czasie rozmowy Pani Dyrektor Publicznego Gimnazjum w Tarnogrodzie mgr inż. Jadwigi Gołębiowskiej z Panem Tomaszem Rogalą. W bardzo krótkim czasie zapadła decyzja: przystępujemy do realizacji.

Pierwsza część projektu "Biblioteka Europejska" realizowana była do końca roku szkolnego 2000/2001. W tym czasie nawiązaliśmy kontakt z Centrami Informacji Europejskiej, ambasadami państw członkowskich Unii Europejskiej i instytucjami zajmującymi się problematyką integracji europejskiej. Zgromadziliśmy w ten sposób dość dużą ilość publikacji, które mogliśmy wykorzystać w toku realizacji drugiej części programu.

9 maja 2001 roku odbył się w gimnazjum uroczysty apel uświetniający Dzień Zjednoczonej Europy przygotowany we współpracy z Samorządem Uczniowskim przez Panią Joannę Pudełko i klasę I d. Wystąpienie Pani Wandy Fusiarz poprzedziło część artystyczną. Dopiero w tym momencie uczniowie dowiedzieli się o planowanych na następny rok szkolny "Tygodniach Europejskich", a słuchając informacji zawartych w prelekcji, mogli rozszerzyć swą wiedzę o procesie integracji państw europejskich w drugiej połowie XX wieku. Usłyszane treści wykorzystali również w czasie konkursu wiedzy o Unii Europejskiej przeprowadzonego w końcowej części imprezy.

Przed końcem roku szkolnego zapadła decyzja, iż nad realizacją "Tygodni Europejskich" czuwać będą Panie: Bogusława Lis i Wanda Fusiarz. W czasie wakacji uściślony został harmonogram, według którego kolejne klasy miały prezentować poszczególne kraje

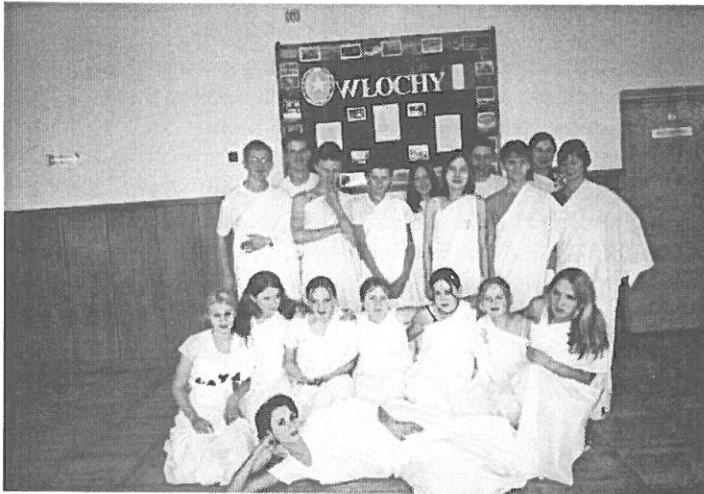

członkowskie Unii Europejskiej. Poruszane w tym czasie treści zostały skorelowane z "Podstawą programową" z wszystkich zajęć edukacyjnych i treściami ścieżki edukacyjnej "Edukacja Europejska".

Rok szkolny 2001/2002 rozpoczął się bardzo pomyślnie dla naszej szkoły, gdyż zostaliśmy objęci programem Polskiej Rady Ruchu Europejskiego "EuroBus 2001". 12 września przyjechali studenci i absolwenci warszawskich uczelni zajmujących się problematyką integracji europejskiej, by przeprowadzić trzygodzinne warsztaty w czterech klasach. Zakres wiedzy gimnazjalistów był zaskoczeniem dla prelegentów, a na pytania stawiane przez młodzież niekiedy trudno im było znaleźć odpowiedź.

Prezentację krajów członkowskich Unii Europejskiej rozpoczęła klasa II a pod kierunkiem Pani Krystyny Kulaszy. Na styropianowych tablicach pojawiła się stała ekspozycja zawierająca informacje na temat Belgii, a wybranego dnia uczniowie prezentowali w czasie przerw międzylekcyjnych niektóre zagadnienia dotyczące kultury, gospodarki i polityki tegoż państwa.

Później mieliśmy możliwość uzupełnić swą wiedzę dotyczącą Francji, gdyż klasa II b, której wychowawcą jest Pan Tadeusz Mulawa, przystąpiła do pracy z dużym zaangażowaniem. Największe zainteresowanie wśród uczniów wzbudziła moda i kuchnia francuska.

Drugoklasiści zorganizowali na korytarzu "kawiarenkę" z wieżą Eiffela w tle (w przygotowanie dekoracji włączyła się nauczycielka plastyki, Pani Małgorzata Tyburska). Specjalnością "lokalu" były ciasta francuskie sprzedawane koleżankom i kolegom, lecz główną atrakcją stała się "żaba w galarecie".

Prezentacją kraju tulipanów i wiatraków zajęła się klasa II c kierowana przez Panią Bożeną Misztal. Przygotowana pod kierunkiem Pani M. Tyburskiej, dekoracja odzwierciedlała te cechy krajobrazu Holandii. Uczniowie eksponowali dorobek gospodarczy i kulturalny kraju, nie zapominając o potrzebach gastronomicznych młodzieży. Specjalnością kuchni stały się holenderskie kanapki z topionymi serkami o różnych smakach. Młodzież miała możliwość przekonać się, że Holendrzy zasłynęli jako wynalazcy teleskopu, łodzi podwodnej, zegara wahadłowego, mikroskopu i odtwarzacza CD.

Klasie II d, której wychowawcą jest Pani Joanna Pudełko, przypadło zajęcie się najmniejszym państwem członkowskim Luksemburgiem. Uczniowie zwrócili uwagę na fakt, iż księstwo znajduje się w centrum terytorium Unii i znalazło w nim siedzibę wiele instytucji, m. in.: Europejski Trybunał Sprawiedliwości, Europejski Trybunał Obrachunkowy i Europejski Bank Inwestycyjny. Pięknie prezentowała się wykonana pod kierunkiem Pani M. Tyburskiej dekoracja, na której prócz barw narodowych znalazł się jeden z zabytkowych zamków.

Niemcy to kolejne państwo, które pod kierunkiem Pani Małgorzaty Zając zaprezentowali uczniowie klasy II e. Zwrócili szczególną uwagę na rozslawiających ten kraj ludzi: Marcina Lutra, Mozarta, Wagnera i wielu innych. Gimnazjaliści przypomnieli sobie przekazywane na lekcjach geografii treści dotyczące podziału administracyjnego kraju, gdzie największymi jednostkami są landy. Mieli również możliwość sprawdzić swoją wiedzę z języka niemieckiego, tłumacząc krótki tekst.

Klasa III a kierowana przez Panią Elżbietę Maško

prezentowała na ekspozycji stałej gospodarke, politykę, geografie i kulturę Włoch. Znalazło się miejsce na echa starożytności: budowle, postać cesarza oraz stroje, w które przebrali się uczniowie tej klasy. Była jeszcze kuchnia włoska, gdzie serwowano pizzę, spaghetti i kawę cappuccino, a muzyka włoska umilała wszystkim przerwy międzylekcyjne.

Pani Małgorzata Cich z klasą III b ukazała dorobek Danii. Przypomniała nam, że ten kraj to ojczyzna Hansa Chrystiana Andersena. Któż z nas nie wraca pamięcią do lat dziecińczych? Do lat baśni i legend? Gimnazjaliści zaproszeni zostali do konkursu pod hasłem "Jaka to bajka?" przygotowanego przez klasę III b. Zaskoczeniem dla wielu była informacja, że znajdujące się w Polsce pomniki: Mikołaja Kopernika i księcia Józefa Poniatowskiego są dziełem duńskiego rzeźbiarza Bertela Thorvaldsena.

Klasa III c pod kierunkiem wychowawcy, Pani Wandy Fusiarz, prezentowała na ekspozycji stałej dorobek Irlandii Zielonej Wyspy Europy, której patronem jest św. Patryk. Szmaragdowa Wyspa jak niektórzy nazywają Irlandię to wspaniałe miejsce. Można tam zobaczyć piękne krajobrazy, ciekawą architekturę, bogatą kulturę, a także spotkać przyjaznych ludzi.

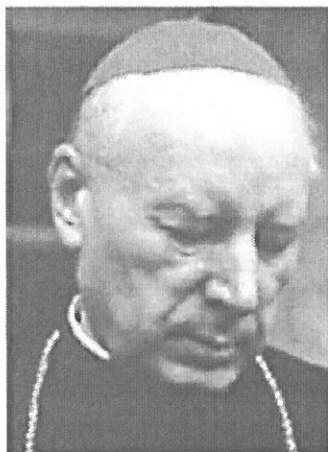
Ostatnim państwem ukazany w pierwszym półroczu była Wielka Brytania. Dorobek tego kraju (gospodarkę i kulturę) przedstawiła klasa III d, której wychowawcą jest Pani Bogusława Lis. Kibice piłki nożnej mogli obejrzyć plakaty najsłynniejszych klubów angielskich, a zainteresowani malarstwem reprodukcje dzieł słynnych brytyjskich malarzy. Do pracy włączyli się nauczyciele języka angielskiego. Pani Magdalena Koncewicz przygotowała pytania dotyczące Wielkiej Brytanii i innych krajów anglojęzycznych, natomiast Pan Anatolij Medwedko wybrał najśmieszniejsze dowcipy.

Podsumowaniem każdego "Tygodnia Europejskiego" był konkurs wiedzy o danym kraju.

W drugim półroczu zaprezentowane zostaną pozostałe kraje członkowskie Unii Europejskiej, a zakończenie programu "Zjednoczona Europa" przewidziane jest na 9 maja 2002 r. Dzień Unii Europejskiej uświetni impreza podsumowująca całokształt działań.

Realizacja programu jest odpowiedzią na duże zainteresowanie problematyką europejską wśród młodych ludzi. Mamy nadzieję, iż nasi uczniowie wzbogacają wiedzę o państwach "Piętnastki", uczą się dostrzegać odrębności kulturowe i wyznaniowe oraz szanować własną tożsamość narodową.

Koordynatorzy programu "Zjednoczenia Europy"
Bogusława Lis
Wanda Fusiarz

KARDYNAŁ STEFAN WYSZYŃSKI PATRONEM SZKOŁY PODSTAWOWEJ W RÓŻAŃCU II

Rok Kardynała
S t e f a n a
W y s z y ń s k i e g o

był przypomnieniem wartości polskich, narodowych i chrześcijańskich. Postać Prymasa Tysiąclecia została pokazana w całej pełni ze swoim ogromnym dorobkiem duchowym, z wielkim patriotyzmem i z wielką świętością osobistą. Wielki duch Prymasa jakby ożył na nowo w wielu spotkaniach, w wydawanych książkach, artykułach, w wystawach, a także w duszach młodych ludzi poprzez przyjęcie przez wiele szkół imienia Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Do grona tych placówek dołączy niebawem Szkoła Podstawowa w Różańcu Drugim. Co skłoniło nas do wyboru takiego patrona? Szereg ukazujących się publikacji dotyczących osoby Prymasa, dostarczyły nam wielu informacji. Analizując je, szczególną uwagę zwracaliśmy na wydarzenia, które miały miejsce w latach 1946-1948. W marcu bowiem 1946 roku profesor włocławskiego Seminarium Duchownego ks. S. Wyszyński został mianowany, przez Piusa XII ordynariuszem diecezji lubelskiej. Funkcję tę pełnił do listopada 1948 r. Spustoszona działaniami wojennymi Lubelszczyzna potrzebowała pasterza. Ksiądz Biskup przez niemal trzy lata z wielką troską i energią służył zniszczonej duchowo i materialnie diecezji. W pierwszym roku pełnienia tej funkcji ks. Biskup na zaproszenie księży proboszczów wizytował wiele parafii. W 1947 roku dokonywał już wizytacji całych dekanatów, również tarnogrodzkiego. Z zapisek znajdujących się w księgach parafialnych wiemy, że ks. Biskup odwiedził wieś Różaniec. Potwierdzają to również inne źródła. W książce pt. "Biskup lubelski" zawierającej m.in. fragmenty homilii z wizytacji czytamy:

"Droga wiedzie przez wieś Różaniec, gdzieś koło Tarnogrodu. Kapliczka, wokół niej mogiły, mogiłki dorosłych i niemowląt. Istne wzgórze śmierci! To ofiary rzezi, straszliwej zbrodni niemieckiej. A wśród mogilek bracia i siostry, matki pomordowanych. Wszystko tu płacze wspomnieniem. Nie można oprzeć się łzom. Zdobyły one nawet brata Waszego, w mundurze zwiastuna pomocy Rodaków z Ameryki. Klęczy wśród mogilek i roni łzy na tę polską ziemię. Wieś ogromna, ale bez chaty, bez stodoły. Wstępuję do szkoły: barak o ścianach świecących niebem, natłoczony dzieci około 150. Pytam: dzieci, kto z was był wywieziony do Niemiec? Podniosły się niemal wszystkie rączki. Iluż nie wróciło!? A ci co wrócili, zastali we wsi Różaniec pustkowiem i różaniec... mogił przy kapliczce. Chodzi się tu bez butów; nawet do szkoły ale szkoła pełna. Nie ma tu chat, nie ma obór, spichlerzy, nawet drzew, nawet całych kamieni, ale jest szkoła, jest dziatwa, jest wiara w Boga, jest wola życia! Czyż takim nie pomóc?"

Związek osoby Prymasa z naszą diecezją był dostatecznym argumentem przemawiającym za podjęciem takiej decyzji, która spotkała się z dużym zainteresowaniem ze strony ks. proboszcza Stanisława Skroka, rodziców a także uczniów szkoły. Po uzyskaniu zgody Jego Ekscelencji Jana Śrutwy Biskupa Diecezji Zamojsko Lubaczowskiej złożono wnioski do Rady Miasta i Gminy w Tarnogrodzie, która na posiedzeniu w dniu 29 grudnia 2001 roku, nadała szkole imię Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Oficjalna uroczystość planowana jest na dzień 26 maja 2002 roku.

Dorota Mazurek

XXVII MIĘDZYWOJEWÓDZKI SEJMIK WIEJSKICH ZESPOŁÓW TEATRALNYCH

Zespół z Lipinek
- Młocka

Zespół z Raniżowa
- Kiszzenie kapusty

Tarnogród powszechnie jest nazywany stolicą wiejskiego teatru, a to za sprawą odbywających się od 27 lat sejmików wiejskich zespołów teatralnych czyli prezentacji widowisk obrzędowych.

W dniach 1-3 lutego odbył się XXVII Międzywojewódzki Sejmik Wiejskich Zespołów Teatralnych. Przyjechało 19 zespołów z 5 województw tj.: podkarpackiego, małopolskiego, mazowieckiego, świętokrzyskiego i lubelskiego.

Sejmikowi towarzyszyły warsztaty teatralne, dla członków zespołów, kierowników i opiekunów prowadzone przez Radę Artystyczną w składzie: Lech Śliwonik, Jacek Szczek, Antoni Śledziewski, Jan Zdziarski.

W trakcie sejmikowania odbyły się rozmowy, dyskusje na temat warunków i napotykanych przez zespoły trudności, a przede wszystkim brak środków finansowych nawet na przyjazd do Tarnogrodu. Wiele wniosków i protokołów kierowano bezpośrednio do władz różnych szczebli.

Urząd Marszałkowski reprezentowali:

- Pani Elżbieta Wójtowicz - wiceprzewodnicząca Sejmiku Województwa Lubelskiego a zarazem wiceprzewodnicząca Komisji Kultury,
 - Pan Andrzej Kurowski - Wojewoda Lubelski,
 - Pan Janusz Szpak - członek Zarządu Województwa Lubelskiego,
 - Pan Eugeniusz Polakowski - Dyrektor Wydziału Organizacji i Kontroli UM Województwa Lubelskiego,
 - Pan Leszek Kraczkowski - Dyrektor Wydziału Kultury i Sztuki UM w Lublinie,
- Starostwo Powiatowe reprezentowali:
- Pan Czesław Małyszek - Starosta Biłgorajski,

- Pan Marian Mazurek - Wicestarosta Biłgorajski,
- Pan Zygmunt Dechnik - Przewodniczący Rady Powiatu,
- Pan Ryszard Bil - członek Zarządu Rady Powiatu. oraz Pani Irena Kurzępa Senator RP i Pan Jerzy Chróścikowski.

Wśród zaproszonych nie zabrakło również przedstawicieli naszych władz gminnych:

- Pana Michała Deca - Burmistrza Miasta i Gminy Tarnogród,
 - Pana Eugeniusza Stróza - v-ce Burmistrza,
 - Pana Stanisława Komosy - Przewodniczącego Rady Miasta i Gminy Tarnogród,
 - Pana Ryszarda Kowala - członka Zarządu.
- Gościliśmy również naszych sponsorów:
- Pana Andrzeja Maruszaka - wicedyrektora Przedsiębiorstwa Konserwacji Urządzeń Wodnych i Melioracji PEKUM z Rzeszowa,
 - Pana Tadeusza Skakuja - właściciela Przedsiębiorstwa Handlowo Usługowego ATOS z Biłgoraja,
 - Pana Józefa Nieścióra - właściciela Masarni Księżpol.

W lutym Tarnogród zainaugurował już 27 edycję Sejmikowania, w ciągu roku odbędą się jeszcze sejmiki regionalne w Stoczku Łukowskim, Lesznie, Nowym Sączu i Pile. Po przeglądach w całym kraju najlepsze teatry wytypowane przez Radę Artystyczną spotkają się w Tarnogrodzie na XIX Ogólnopolskim Sejmiku Teatrów Wsi Polskiej.

Zapraszamy 18-20 października 2002 roku.

ZDROWIE

Wysokie ciśnienie tętnicze krwi

Aby krew krążyła w układzie krwionośnym musi być przepompowywana przez serce. Wysokość ciśnienia tętniczego krwi w czasie pracy serca ulega ciągłym zmianom.

Podczas skurczu serca wartość ciśnienia jest wyższa (ciśnienie skurczowe) a w okresie rozkurczu niższa (ciśnienie rozkurczowe).

PRAWDŁOWE CIŚNIENIE KRWI NIE POWINNO PRZEKRACZAĆ WARTOŚCI 140/90 (mmHg)

W większości przypadków nadciśnienie tętnicze nie jest odczuwane przez pacjenta, dlatego jedyną możliwością kontroli są **pomiary ciśnienia tętniczego odpowiednimi aparatami.**

Pomiary ciśnienia krwi należy wykonywać dość często, jest to pomiar niebolesny, łatwy, należy z niego korzystać przy każdej wizycie u lekarza, w gabinecie zabiegowym, można też przeprowadzać pomiary samemu. Zachęcamy pacjentów do zakupu własnego aparatu, umożliwi to przeprowadzenie pomiarów o każdej porze i ułatwi kontrolę leczenia.

JAK NALEŻY MIERZYĆ CIŚNIENIE KRWI

1. przestrzegamy jednakowych godzin pomiaru
2. nie należy przed pomiarem pić kawy ani palić papierosów
3. należy odpocząć przez 10 minut
4. najczęściej pomiarów dokonuje się na lewej ręce,
5. podczas pomiaru mankiet powinien być na wysokości serca
6. nie należy się poruszać ani rozmawiać
7. pomiędzy pomiarami powinna być przerwa co najmniej parę minut
8. należy odnotowywać wartości pomiarów w notesiku (data, godzina, wartość ciśnienia)
9. kontrola ciśnienia powinna być prowadzona systematycznie
10. wyniki badań należy skonsultować z lekarzem

Wartości ciśnienia tętniczego ulegają wahaniom w ciągu doby w zależności od rytmu dobowego: rano wzrasta, krótko przed wstaniem z łóżka (częste udary), spada po południu aby ponownie podnieść się wczesnym wieczorem. Dlatego pomiary należy wykonywać o tych

samych porach i dopiero takie wyniki można porównywać.

Pomiary w domu mają duże znaczenie w diagnostyce jak i w leczeniu tej choroby, ponieważ u 25 % pacjentów występuje tak zwane nadciśnienie "BIAŁEGO FARTUCHA" związane z wizytą u lekarza.

Każdy nieprawidłowy wynik pomiaru ciśnienia powinien być po chwili powtórzony i zapisany. Jeśli jest nieprawidłowy należy zgłosić się do lekarza w celu skontrolowania i weryfikacji pomiarów ciśnienia.

NADCIŚNIENIE TĘTNICZE JEST SCHORZENIEM PRZEWLEKŁYM DLATEGO POMIARY CIŚNIENIA I LECZENIE NALEŻY PROWADZIĆ STAŁE I POD KONTROLĄ LEKARSKĄ

Konsekwentne utrzymywanie prawidłowych wartości ciśnienia krwi pozwoli uniknąć groźnych powikłań :

- przyspieszony proces miażdżycowy tętnic
- udar mózgu
- zmiany naczyniowe w nerkach ,siatkówce oczu
- niewydolność serca.

Nadciśnienie tętnicze ma ujemny wpływ na jakość życia, może również grozić wczesnym inwalidztwem, jest też najczęstszą przyczyną zgonów.

Leczenie nadciśnienia tętniczego polega na przestrzeganiu zasad !!!

- dążenie, a następnie utrzymanie prawidłowej masy ciała
- ograniczenie spożywania alkoholu
- zredukowanie spożywania soli kuchennej
- zaprzestanie palenia tytoniu
- używanie tłuszczów roślinnych
- zwiększenie aktywności fizycznej
- dbanie o odpoczynek i relaks
- jedzenie ryb, owoców i warzyw

Jeżeli przestrzeganie powyższych zasad nie przynosi poprawy lub z jakiegoś powodu jest niemożliwe, należy zgłosić się do lekarza, który zadecyduje o wprowadzeniu leczenia farmakologicznego.

Tylko wtedy osiągniesz powodzenie w leczeniu nadciśnienia tętniczego, gdy ściśle współpracujesz ze swoim lekarzem, słuchaj jego zaleceń i porad.

Lek. med. Roman Cichocki

SAMORZĄD

Gmina Przyjazna Środowisku wywiad z Burmistrzem Miasta i Gminy

Z Burmistrzem Miasta i Gminy Tarnogród Panem Michałem Decem rozmawia Pani Elżbieta Maško

Elżbieta Maško: *Ekolodzy straszą dziurą ozonową, rozpaczają z powodu degradacji środowiska naturalnego, a nasze miasteczko pięknieje. Zadbane domy, schludne domy, trawniki przeczą dramatycznym rokowaniom "zielonych". Wiadomo, że pozytywne zmiany nie zachodzą nagle. Wymagają rozłożonych w czasie zaplanowanych działań. Panie Burmistrzu, które przedsięwzięcia przyjazne środowisku uważa Pan za najbardziej znaczące w minionym 10-leciu?*

Michał Dec: Na wniosek Zarządu, Rada Miasta i Gminy Tarnogród w dniu 25.10.1990 podjęła Uchwałę przyjmującą Program działania na lata 1990-1994. W tym programie zostało zapisane "Opracowanie dokumentacji projektowej i rozpoczęcie w możliwie najkrótszym terminie budowy biologicznej oczyszczalni ścieków i kanalizacji miejskiej w Tarnogrodzie" (Roz II ust.2), oraz "Budowa sieci gazowniczej w oparciu o lokalne, pozabilansowe złoża gazu i rozprowadzenie gazu do odbiorców

indywidualnych i zbiorowych" (Roz.V ust.1). Uważam, że te dwa przedsięwzięcia tzn. budowę oczyszczalni ścieków i kanalizacji Tarnogrodu oraz gazyfikację całej gminy należy uznać za najbardziej znaczące w działalności samorządu gminnego na przestrzeni ostatnich 12-tu lat.

E.M.: *Gazyfikacja całej gminy w oparciu o lokalne zasoby gazu ziemnego była przyjmowana przez mieszkańców pozytywnie. Natomiast budowa oczyszczalni ścieków budziła wiele emocji. Czy potwierdziły się obawy przeciwników tej inwestycji?*

M.D.: Do dzisiaj nie potrafię sobie wytłumaczyć czym kierowali się oponenti blokując budowę oczyszczalni ścieków na Przedmieściu Płuskim. Uważam, że z tego powodu dość wiele straciła. Ale to już historia. Oczyszczalnia nie jest uciążliwa dla mieszkańców. Dowodem tego jest fakt wybudowania w pobliżu oczyszczalni budynku mieszkalnego, w którym to osiedli się rodzina z dziećmi. Czyli w myśl przysłowia okazało się, że "nie taki diabeł straszny jak go malują".

E.M.: *Jakie wymierne korzyści uzyskaliście dzięki działaniom w zakresie ochrony powietrza i wody?*

M.D.: Można wyliczyć, że w przeciągu ostatnich lat od daty oddania oczyszczalni ścieków zmniejszył się zrzut ścieków do rzeki o tysiące ton. Zastosowanie do ogrzewania i opalania gazu ziemnego zmniejszyło emisję do atmosfery o kilkaset ton dwutlenku węgla, siarki i innych szkodliwych substancji. Każdy mieszkaniec na pewno zauważył, że rzeką Nitką płynie czysta woda. Niektórzy mówią, że w tej kiedyś brudnej wodzie obecnie pojawiają się ryby. Kominy przestały dymić czarnym ściełającym się dymem. Nie wyrzucają już z siebie kawałków sadzy.

E.M.: *Jeszcze niedawno straszły nas rozsypane śmieci obok kontenerów, "dzikie wysypiska" nad rzekami, w jarach. W jaki sposób władze gminy poradziły sobie z tym problemem?*

M.D.: Kolejny problem, jaki pozostał do rozwiązania to ochrona powierzchni ziemi, czyli gospodarka odpadami stałymi. W 2001 roku powszechnie krytykowane kontenery oraz worki plastikowe zostały zastąpione pojemnikami metalowymi. Każdy mieszkaniec ma możliwość gromadzenia odpadów komunalnych w tym pojemniku. Makulaturę, plastik, puszki po napojach oraz szkło może przekazać nieodpłatnie do miejsc zbiórki surowców wtórnych. Na rzecz ochrony środowiska, a szczególnie zbiórkę śmieci zaangażowała się młodzież szkolna. Przez szkoły prowadzone są akcje porządkowania ze śmieci przydrożnych rowów oraz pobliskich lasów. Do likwidacji dzikich wysypisk byli też zatrudniani bezrobotni.

E.M.: *Do niedawna gminne wysypisko odpadów usytuowane było w lesie. Sprzyjało to zaśmiecaniu całego kompleksu leśnego. Dobrze więc się stało, że je zamknięto. Czy jednak przystąpienie do Międzygminnego Związku Komunalnego "TANEW" i współudział w modernizacji wysypiska w Korczowie jest dla nas korzystne?*

M.D.: Decyzją Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska gmina została zobowiązana do rekultywacji wylewiska nieczystości oraz do budowy nowego, odpowiadającego obecnym wymogom wysypiska śmieci. Jest to inwestycja bardzo kosztowna - około 1-1,5 mln zł. Jak również bardzo wysoki byłby w przyszłości koszt eksploatacji wysypiska - doprowadzenie wody, całodobowy dozór, segregacja odpadów itp. Gmina Tarnogród przystąpiła do Międzygminnego Związku Komunalnego "Tanew". Związek ten zrzesza 18 gmin, w tym 13 z powiatu biłgorajskiego i 5 z województwa podkarpackiego. Celem statutowym Związku jest podejmowanie kompleksowych działań na rzecz ochrony środowiska, a w tym też budowa międzygminnego wysypiska śmieci w Korczowie. Wspólna budowa a późniejsza eksploatacja będzie na pewno tańsza. Przy inwestycjach tego typu, realizowanych dla kilku gmin można pozyskać w formie dotacji bądź korzystnej pożyczki znaczące środki finansowe.

E.M.: *Inicjatywy władz gminnych muszą mieć sprzyjający klimat wśród miejscowej społeczności. Jakie formy przybiera edukacja proekologiczna mieszkańców gminy Tarnogród?*

M.D.: Słowa uczą, przykłady pociągają. W tym krótkim zdaniu zawarłbym całą edukację proekologiczną mieszkańców. Na zebraniach mieszkańcami zawsze przypominam o estetyzacji naszych miejscowości. Nauczyciele w szkole wpajają uczniom, jak należy postępować, aby mieszkać w czystym środowisku. Corocznie organizowany jest konkurs na najbardziej estetyczną zagrodę.

E.M.: *Zapewne zakończenie powodzeniem tylu przedsięwzięć w zakresie ochrony środowiska skłoniło władze gminy do przystąpienia do III Edycji Konkursu Ekologicznego "Przyjaźni Środowisku". Jakie były jego cele i zasady?*

M.D.: Powiedziałbym więcej. Gmina Tarnogród uczestniczyła w ogólnopolskim konkursie organizowanym przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie pod nazwą "Konkurs na zagospodarowanie odpadów na terenach wiejskich". Rada Konkursu przyznała gminie nagrodę w wysokości 200.000 PLN. Celem tych konkursów jest nagrodzenie oraz promowanie ciekawych rozwiązań w dziedzinie szeroko rozumianej ochrony środowiska. Konkurs jest ogólnodostępny. Gmina musi spełniać szereg warunków, a m.in. wykazać czy zadanie uzyskuje akcept społeczny i czy przynosi wymierne korzyści dla środowiska.

E.M.: *Jak wypadliśmy w realizacji z innymi gminami i miastami z całej Polski?*

M.D.: W konkursie, o którym wcześniej wspominałem, wyróżnione nagrodą pieniężną zostały 23 gminy z województwa lubelskiego. W konkursie ekologicznym "Przyjaźni Środowisku" organizowanym pod Patronatem Honorowym Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Aleksandra Kwaśniewskiego w grupie gmin do 30 tys. Mieszkańców. Tarnogród uplansował się wśród 5-ciu laureatów, jako gmina z woj. lubelskiego.

E.M.: *Co daje naszej gminie, oprócz powodów do dumy nagroda w postaci Certyfikatu "Gmina Przyjazna Środowisku"?*

M.D.: To duża promocja gminy. Osiągnięciom gminy była poświęcona wystawa w gmachu Senatu RP. Nasze stanowisko odwiedzali różni goście. Byli Marszałkowie Sejmu i Senatu, parlamentarzyści, ludzie biznesu. Posiadając "Certyfikat Gmina Przyjazna Środowisku", możemy ubiegać się o różne środki pomocowe z programów Unii Europejskiej. Będziemy na pewno ubiegać się o umorzenie pożyczki zaciągniętej na budowę kanalizacji. Uzasadniając wniosek tym, że pożyczone pieniądze nie zostały zmarnowane. Ta nagroda to nagroda dla wszystkich mieszkańców Miasta i Gminy Tarnogród. Każdy swoją pracą i zaangażowaniem przyczynił się

do tego, że żyjemy w czystszej środowisku. Mieszkańcy powinni być dumni, że może niekiedy to działanie wymaga pewnych wyrzeczeń, ale wyróżnia nas spośród okolicznych gmin. Korzystając właśnie z tej rozmowy, pragnę podziękować wszystkim mieszkańcom Miasta i Gminy Tarnogród, że akceptują działania władz samorządowych na rzecz ochrony środowiska. Wiem, że jeszcze wiele jest do zrobienia. Liczę dalej na owocną współpracę i pomoc wszystkich grup społecznych, bo nasza gmina a

szczególnie Tarnogród musi być piękniejszy i bardziej gospodarny od innych gmin.

E.M.: Nie ulega wątpliwości, że dbałość o stan środowiska jest przedmiotem troski władz gminy. Podejmowane działania zasługują na szczerze wyrazy uznania i poparcia, gdyż ich rezultaty będą odczuwane z pożytkiem przez nas wszystkich. Panie Burmistrzu, życzę dalszych sukcesów w pracy na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego. Dziękuję za rozmowę

BUDŻET - Wykonanie za 2001 rok

Zarząd Miasta i Gminy w Tarnogrodzie na posiedzeniu w dniu 14 lutego 2002 r. podjął uchwałę o przyjęciu sprawozdania z wykonania budżetu Miasta i Gminy za 2001 r.

Przyjęte sprawozdanie zostało następnie przedłożone: Radzie Miasta i Gminy, Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Lublinie do rozpatrzenia.

Sprawozdanie zawiera między innymi dane (w zł):

DOCHODY I PRZYCHODY

	Plan	Wykonanie	%
I. DOCHODY OGÓŁEM:	9.781.876	9.238.348	94,4
z tego			
1. Dochody własne:	2.774.559	2.303.245	83,0
w tym:			
dochody z podatków i opłat lokalnych	1.347.899	1.314.892	97,6
dochody z majątku gminy	519.699	175.098	33,7
dochody z udziału w podatkach stanowiących dochody budżetu Państwa	584.447	523.250	89,5
2. Subwencje:	4.874.689	4.874.689	100,0
w tym:			
subwencja oświatowa	3.051.884	3.051.884	100,0
subwencja ogólna	1.471.208	1.471.208	100,0
subwencja drogowa	321.982	321.982	100,0
subwencja rekompensująca	29.615	29.615	100,0
3. Dotacje celowe na zadania z zakresu administracji rządowej	992.214	992.214	100,0
4. Dotacje na zadania powierzone	9.730	9.730	100,0
5. Dotacje celowe na zadania własne	1.130.684	1.058.485	93,4
II. PRZYCHODY z zaciągniętej pożyczki i kredytów oraz inne przychody			
z tego:			
pożyczka z NFOŚiGW Warszawa na budowę kanalizacji Przedm. Różanieckiego	1.000.000	1.000.000	100,0
pożyczka z WFOŚiGW Lublin na budowę kanalizacji Przedm. Różanieckiego	200.000	200.000	100,0
kredyt BS Tarnogród na budowę kanalizacji Przedm. Różanieckiego	150.000	150.000	100,0
pożyczka WFOŚiGW Lublin na zakup pojemników do zbiórki stłuczki szklanej	19.474	19.000	100,0
nadwyżka z lat ubiegłych	23.445	23.445	100,0
Razem dochody i przychody	11.354.795	10.810.793	95,2

WYDATKI I PRZYCHODY

	Dział	Plan	Wykonanie	%
WYDATKI OGÓŁEM:		10.878.295	10.335.262	95,0
z tego:				
1. Rolnictwo i łowiectwo	010	2.214.556	2.200.673	99,4
2. Transport i łączność	600	732.280	608.250	83,1
3. Gospodarka mieszkaniowa	700	31.745	31.118	98,0
4. Działalność usługowa	710	73.770	33.016	44,8
5. Administracja publiczna	750	1.174.369	1.136.844	96,8
6. Urzędy naczelne władzy państwowej	751	12.805	12.805	100,0
7. Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	754	98.500	95.427	96,9
8. Obsługa długu publicznego	757	151.600	128.593	84,8
9. Rozliczenia różne	758	11.700	11.383	97,3
10. Oświata i wychowanie	801	4.121.271	3.881.553	94,2
11. Ochrona zdrowia	851	85.100	77.722	91,3
12. Opieka społeczna	853	1.122.856	1.110.527	98,9
13. Edukacyjna opieka wychowawcza	854	188.796	181.556	96,2
14. Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	900	423.007	396.479	93,7
15. Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	921	373.430	366.816	98,2
16. Kultura fizyczna i sportu	926	62.500	62.500	100,0
II. ROZCHODY spłaty pożyczek i kredytów		476.500	463.500	97,3
z tego:				
dla NFOŚiGW spłata pożyczki na budowę oczyszczalni ścieków		200.000	200.000	100,0
dla WFOŚiGW spłata pożyczki na budowę kanalizacji Przedm. Błonie		153.000	153.000	100,0
dla WFOŚiGW spłata pożyczki na zakup pojemników		39.000	26.000	66,7
dla WFOŚiGW spłata pożyczki na zakup pojemników na szkło		9.500	9.500	100,0
spłata kredytu BISE na na kanalizację Przedm. Błonie		75.000	75.000	100,0
Razem wydatki i rozchody		11.354.795	10.798.762	95,1

W 2001 roku wydatki na inwestycje gminne wynosiły 2.699.156 zł i stanowiły 26,1% wydatków ogółem.

Wydatki na inwestycje zostały sfinansowane:	
środki własne	545.325
dotacje z budżetu państwa	150.000
dotacja z AWRSP	94.066
dotacja z Funduszu Współpracy	98.200
dotacja z ARiMR	294.456
dotacja z Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych	25.000
dotacja NFOŚiGW	100.000
dotacja EFRWP	11.500
dotacja PFOŚiGW	8.329
pożyczka z NFOŚiGW	1.000.000
pożyczka z WFOŚiGW	219.000
kredyt w BS	150.000
środki MG FOŚiGW	3.280

Przedłożone przez Zarząd sprawozdanie rozpatrzą Komisje Rady Miasta i Gminy, a następnie na najbliższej sesji, po wysłuchaniu opinii Regionalnej Izby Obrachunkowej w Lublinie, Rada podejmie stosowną uchwałę w sprawie absolutorium dla Zarządu za 2001 rok.

Czy wiesz, że...

5 listopada 2001r. w Publicznym Gimnazjum w Tarnogrodzie odbyły się szkolne eliminacje II edycji teleturnieju Euro-Quiz. W eliminacjach szkolnych wyłoniona została 3-osobowa drużyna (oraz jeden zawodnik rezerwowo w składzie:

- 1) Konrad Krzyszkowski kl. III a
- 2) Piotr Dziedzic kl. I a
- 3) Emilia Nizio kl. III b
- 4) Łukasz Witka kl. III a

29 listopada 2001r. drużyna w tym samym składzie wzięła udział w eliminacjach wojewódzkich, gdzie zajęła II miejsce i tym samym zakwalifikowała się do eliminacji ogólnopolskich.

Uczniów do teleturnieju Euro-Quiz przygotowywały panie: Wanda Fusiarz i Jolanta Grelak.

Panie: Elżbieta Maško, Wanda Fusiarz i Bogusława Lis po odbyciu i zaliczeniu przez Dyrektora Szkoły skróconego stażu uzyskały w styczniu bieżącego roku stopień nauczyciela dyplomowanego. Gratulujemy sukcesu.

W dniach 13, 15 i 17 marca 2002r. w Ośrodku Kultury w Tarnogrodzie młodzież z Gimnazjum pod kierunkiem pań Adeli Dec i Bogusławy Lis we współpracy z muzykiem panem Andrzejem Kusiakiem wystawiła sztukę "Mój Chrystus połamany". Przedstawienie zawierało bogate treści religijne i miało na celu głębsze przeżycie czasu Wielkiego Postu.

Uczniowie Zespołu Szkół Ekonomicznych w Tarnogrodzie: Dorota Róg, Renata Grzybek, Justyna Dziewa, Piotr Grzyb, Łukasz Mazurek, oraz Marek Błażyński pracujący pod kierownictwem pani mgr Anny Nowińskiej zajęli IV miejsce w organizowanym przez Wyższą Szkołę Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie Konkursie Zarządzania Firmą.

Uczennica Zespołu Szkół Ekonomicznych w Tarnogrodzie Barbara Leniart została zakwalifikowana do centralnego etapu Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej. Jej praca znalazła się w gronie 100 najlepszych w Polsce. Opiekunem uczennicy jest pan mgr Józef Klucha.

W dniach 10 - 11 stycznia na hali sportowej Zespołu Szkół Ekonomicznych w Tarnogrodzie odbywał się I Noworoczny Turniej Piłki Siatkowej o puchar v-ce Starosty Powiatu Biłgorajskiego. W rozgrywkach wzięło udział 6 zespołów dziewcząt oraz 7 zespołów chłopców reprezentujących szkoły średnie i gimnazja z powiatu biłgorajskiego.

W okresie karnawału 2002 Tarnogrodzka Orkiestra Dęta pod dyrekcją Pana Czesława Nizio wystąpiła z audycją muzyczną połączoną z zapoznaniem z instrumentami i ich brzmieniem. Tytuł audycji "Z Kolędą muzyka nie zna granic". Audycje odbyły się w następujących szkołach:

1. SP Luchów Dolny
2. SP Różaniec I
3. SP Różaniec II
4. SP i Gimnazjum w Księżpolu.

Audycję przygotował i prowadził emerytowany nauczyciel i jednocześnie członek orkiestry Pan Wiesław Buliński. Wykonywany cykl audycji jest kontynuacją z lat poprzednich.

W dniu 27 stycznia 2002 roku rozstrzygnięto konkurs "Boże Narodzenie w Pieśni i Plastyce". Na konkurs plastyczny wpłynęło 110 prac tj. stroików, kartek, rysunków z następujących szkół:

- Szkoła Podstawowa w Luchowie Górnym
- Szkoła Podstawowa w Różańcu II
- Oddział Przedszkolny z Różańca II
- Szkoła Podstawowa w Tarnogrodzie

Prace pełne zmysłowości eksponowano na wystawie po konkursowej w Tarnogrodzkim Ośrodku Kultury.

W drugiej części muzycznej udział wzięły:

1. Zespół "Bajka" z Różańca I
2. Solistki z klasy III 'a' ze Szkoły Podstawowej w Tarnogrodzie
3. Zespół taneczny "Gryf"

Każdy z uczestników wykonał po 3 utwory tj. kolędy, pastorałki lub tańce. Wszystkie osoby uczestniczące w konkursie otrzymały pamiątkowe nagrody.

25.II.2002 roku wiele radości dzieciom z Tarnogrodu i okolic sprawił Teatr Lalki i Aktora "Kacperek" z Rzeszowa. Wystąpił on na scenie Tarnogrodzkiego Ośrodka Kultury ze sztuką pt. "Małe opowieści biblijne". Wrażeń było co niemiara.

W dniach 11-12.IV.2002 roku odbędzie się III Powiatowy Przegląd Teatrów Dziecięcych i Młodzieżowych.

18.IV.2002 roku - to dzień Leśmianowski. Zmagania w eliminacjach gminnych Konkursu Recytatorskiego im. Bolesława Leśmiana wyłonią najlepszych, którzy pojedą na eliminacje powiatowe do Biłgoraja. Już dzisiaj dziękujemy nauczycielom, którzy wychowują przez sztukę pięknego i poprawnego mówienia poezji i prozy.

Bogato zapowiadają się "Dni Tarnogrodu" 25-31 maja 2002 roku.

W programie między innymi:
- obchody 435-lecia miasta Tarnogrodu
- sesja naukowa
- promocja monografii Tarnogrodu
- 45-lecie istnienia Domu Kultury
- występy zespołów artystycznych z Tarnogrodu i nie tylko
- VIII Prezentacje Piosenki Religijnej.
Oj! Będzie się działo.

Wychodząc naprzeciw zapotrzebowaniom czytelniczym w bibliotece powstał "Kącik Unii Europejskiej". Wygospodarowano część pomieszczenia z regałami, w którym umieszczono różnego rodzaju publikacje dotyczące Unii, m. in. encyklopedie, słowniki, książki, broszury oraz inne informatory.

Nawiązaliśmy kontakt z Ambasadą Brytyjską, Francuską, Niemiecką oraz Komitetem Integracji Europejskiej, Regionalnym Centrum Informacji Europejskiej.

Redakcja „Kwartalnika” poszukuje współpracowników.

Jeżeli interesujesz się życiem naszego miasteczka - zostań współpracownikiem „Kwartalnika”

Miejska i Powiatowa Biblioteka w Biłgoraju oraz Biblioteka Publiczna w Tarnogrodzie organizuje konkurs pięknego czytania utworów klasyków polskich: Kornela Makuszyńskiego, Bolesława Prusa, Henryka Sienkiewicza.

"Radość czytania" - Konkurs przeznaczony dla uczniów klas IV-VI szkoły podstawowej, oraz konkurs:

"Pielęgnując przeszłość tworzymy przyszłość"

Uczestnicy zgłaszają prace konkursowe wykonane dowolną techniką: albumy, informatory, pamiętniki, monografie, życiorysy, itp.

Czas trwania konkursu: **lutym-grudzień 2002r**

Informacji udzielają:

Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Biłgoraju
tel. 686 27 21

Biblioteka Publiczna w Tarnogrodzie tel. 689 72 98

Przystąpiono do realizacji robót na budowie kanalizacji sanitarnej Przedm. Różanieckiego, odbudowano drogę na pozostałym odcinku ul. Przedm. Różanieckie. Zakończenie robót przewidziane jest w miesiącu kwietniu

Rozstrzygnięto przetarg na wykonanie prac związanych z utwardzeniem dróg dojazdowych do pól (wygonów).

Ogłoszono przetarg na modernizację sali gimnastycznej Publicznego Gimnazjum w Tarnogrodzie

Drodzy Mieszkańcy

Informujemy, że już niedługo zostanie wydana monografia historyczna Tarnogrodu. Będzie miała miękką oprawę. Istnieje możliwość wykonania kilkudziesięciu egzemplarzy w oprawie twardej, płóciennej (na zamówienie).

Zainteresowanych prosimy o kontakt. Cena egzemplarza uzależniona będzie od wielkości nakładu.

WYDAWCA: Tarnogrodzkie Towarzystwo Regionalne

ADRES: 23-420 Tarnogród ul. Rynek 18, tel. 6897 021

SPOŁECZNA RADA REDAKCYJNA: Renata Ćwik, Władysław Dubaj, Kazimiera Dyjak, Monika Komosa, Beata Aleksandra Kowal, Elżbieta Maško, Małgorzata Paul-Zajac, Kazimierz Sidor, Dariusz Zajac, Helena Zajac.

ZDJĘCIA: Grzegorz Piskorski

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i adiustacji tekstów.

TARNOGRÓD GMINA PRZYJAZNA ŚRODOWISKU

